

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מורשת
הפיקוח על הוראת תרבות יהודית-ישראלית

יום שלישי, ל' אב ה'תשע"ז

22 באוגוסט 2017

לכבוד

מנהלי בתי-ספר היסודיים וחט"ב

מורי ורכזי תרבות יהודית-ישראלית

בחינוך הממלכתי

חוזר מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית (1) – ה'תשע"ח

שלום רב,

החל משנת תשע"ז החל להילמד מקצוע חדש במערכת החינוך הממלכתית בכיתות א-ט, **תרבות יהודית-ישראלית**. כפי שמשקף בשם המקצוע, הכוונה היא לעסוק בזיקת העומק וברצף שבין 'יהודית' ו'ישראלית', כלומר: התרבות היהודית מנקודת המבט הישראלית, הכוללת בהכרח את נדבכי המודרנה, ההשכלה, המהפכה הציונית והקמת המדינה, ואת השאלות והאתגרים הערכיים והזהותיים שכל אלו מציבים לפתחנו.

אחת המטרות המרכזיות של תחום הדעת היא לפתוח בפני התלמידים את ארון הספרים היהודי-ישראלי כבסיס וכשפה לקיום שיח-הזהות; לתת להם את האפשרות לקיים דיאלוג עם הטקסטים ומתוכם, לפרש אותם ולהפוך בהם, ואף להתאים אותם לעולמם. הטקסט הוא גם מטרה בפני עצמה, ונמצא בלב המקצוע, אך הוא גם אמצעי חשוב וחיוני להעמקת הזהות והבירור הערכי, ולחיזוק שייכותו ואחריותו של התלמיד לחברה ולמקום בו הוא גר. תוכלו לקרוא עוד על המקצוע [כאן](#).

תכנית הלימודים **בתרבות יהודית-ישראלית** מניחה את המסד: זוהי תכנית ספיראלית לאורך תשע שנות לימוד (א-ט), כשבכל שנה מוצעת אסופת מקורות מן היצירה רבת השנים של ארון הספרים היהודי. אנו מבקשים מכם, המורות והמורים, לבנות על גבי התכנית את הקומות הנוספות: אתם מוזמנים להעמיק בה, על מקורותיה, המיומנויות וההצעות החווייתיות, שהן חלק בלתי נפרד ממנה; להכיר את ספרי הלימוד שעיבדו והנגישו את התכנית לתלמידים, ולהיעזר ביחידות הלימוד האינטראקטיביות שאנו מציעים בפניכם באתר המקצוע. למידה משמעותית מתרחשת, בין השאר, כאשר המורים עצמם מקיימים דיאלוג עם תוכנית הלימודים, בוחרים מתוכה, מבטאים את עצמם דרכה, ומוסיפים משלהם. כל אלו עשויים לתרום להזדהות והתלהבות אשר בעת ההוראה יעברו גם לתלמידים, ויעוררו בהם עניין.

תכנית הלימודים של המקצוע נכתבה עבור שעות שבוועיות שנתיות בכל אחת משכבות הגיל א-ט. עם זאת, בכיתות בהן ניתנות להוראת המקצוע רק שעה שבועית שנתית (עדיף – שעותיים כל מחצית), עליכם המורים, לבחור מתוכה את החלקים הרלוונטיים ביותר לכיתותיכם, ובלבד שישקפו מגוון נושאים וקולות ויאפשרו לכל אחד מתלמידים להרגיש שייך לתרבותו.

ניתן לקרוא על המקצוע בהנחיות חוזר המנכ"ל של [יולי 2017](#). פרטים נוספים על שעות ההוראה של המקצוע, מסלולי הכשרת מורים, סל פעילויות חווייתיות, ספרי לימוד ועוד – תוכלו למצוא בחוזר זה.

בהצלחה לכולנו!

משרד החינוך, רח' דבורה הנביאה 2, בניין לב רם, ירושלים 919111

02-5604412

E-Mail: yuvals@education.gov.il

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מורשת
הפיקוח על הוראת תרבות יהודית-ישראלית

תוכן העניינים:

(כדי לעבור למקום הרלוונטי במסמך יש לשים את הסמן על הכותרת הרצויה, ללחוץ ctrl וללחוץ על הכותרת)

א.	תכנית הלימודים ואופן הטמעתה.....	3
ב.	ספרי לימוד חדשים בתרבות יהודית-ישראלית.....	3
ג.	חומרי למידה והוראה.....	4
ד.	שעות ההוראה.....	5
ה.	סל פעילויות חווייתיות מסובסדות.....	5
ו.	מסלולים להכשרת מורים.....	6
ז.	פיתוח מקצועי: השתלמויות, כנסים וימי עיון.....	7
	השתלמויות.....	7
	כנסים.....	8
	ימי עיון וסיורים לימודיים.....	8
ח.	הנושא השנתי: 70 שנה למדינת ישראל.....	8
ט.	תכניות מלוות: "תכנית בת/בר מצווה" ו"שיר של יום".....	9
	תכנית בת/בר מצווה לכיתות ז.....	9
	תכנית "שיר של יום" לכיתות א-ו.....	9
י.	אתרי אינטרנט.....	10
יא.	מדריכים ואנשי קשר.....	11

א. תכנית הלימודים ואופן הטמעתה

1. על תכנית הלימודים

תכנית הלימודים בתרבות יהודית-ישראלית כוללת היכרות עם ארון הספרים היהודי בכמה מעגלים, על פי ערכים מובילים מרכזיים בכל שנה. הערכים מתייחסים למעגלים השונים: **מעגל היחיד** – ערך כבוד האדם והחיים כערך עליון וסוגיות קיומיות הנוגעות לעולמו של היחיד; **מעגל המשפחה** – חשיבותו של התא המשפחתי וחשיבות הקשר בין הילד לבין הוריו; **מעגל הקהילה** – תשתית לטיפול של ערכים שבהם דאגה לכלל, נתינה וערבות הדדית; **מעגל מדינת ישראל** – היכרות עם היצירה וההגות הציונית והעמקה בתוכניה, חיזוק וטיפול הקשר והשייכות למדינת ישראל ולארץ ישראל, הכרה בכבודן ובזכויותיהן של קהילות שונות; **מעגל העם היהודי בתפוצות** – שימור הקשר עם יהודי העולם וחיזוק הזיקה לתרבות היהודית במהלך ההיסטוריה; **מעגל האנושות** – ערכי האדם באשר הוא והיחס הראוי שיש להעניק לזולת תוך שימת דגש על הגר והשונה.

בבסיס תכנית הלימודים בכל שכבת גיל עומדים ערכים מובילים, והיא מאורגנת סביב שלושה מוקדי תוכן החוזרים מדי שנה בצורה ספיראלית, תוך יצירת רצף פדגוגי מכיתה א' ועד כיתה ט': א. יוצרים ויצירות בארון הספרים היהודי-ישראלי ב. סוגיות רלוונטיות מעולמם של התלמידים במעגלי חיים וחברה ג. לוח השנה היהודי-ישראלי. בנוסף, מקצוע תרבות יהודית-ישראלית משקף את מגוון הקולות והקהילות ממזרח וממערב. [כאן](#) תוכלו לצפות בריכוז דוגמאות המשקפות את מורשת קהילות ישראל מארצות המזרח בתכנית הלימודים.

לעיון ולהעמקה בתכנית הלימודים ניתן לקרוא [כאן](#). שימו לב! במהלך החודשים הקרובים יחלק צוות ההדרכה של המקצוע למורים, שמלמדים את המקצוע, **חוברת מודפסת** הכוללת את תכנית הלימודים המפורטת. מורים שמעוניינים לקבל חוברת זו מוזמנים לפנות לצוות ההדרכה במחוז.

2. חובת הוראת תכנית הלימודים החדשה

בשכבות ג', ד', ז' ו-ט' יש ללמד על פי תכנית הלימודים החדשה בתרבות יהודית-ישראלית.

בשכבות ה', ו' ו-ח' שנת תשע"ח תהיה שנת מעבר: בתי הספר יכולים לבחור האם ללמד על פי תכנית הלימודים הישנה ב"תרבות ישראל ומורשת" או ללמד על פי תכנית הלימודים החדשה בתרבות יהודית-ישראלית.

לבתי הספר שבוחרים ללמד בשכבות ה', ו' ו-ח' על פי תכנית הלימודים הישנה, אנו ממליצים לשלב תכנים מתוך תכנית הלימודים החדשה. החל מתשע"ט תהיה חובה גם ללמד בשכבות אלו על פי תכנית הלימודים החדשה בתרבות יהודית-ישראלית.

ב. ספרי לימוד חדשים בתרבות יהודית-ישראלית

ספרי לימוד הם כלי עזר למורה ולתלמיד. ספרים שקיבלו אישור של משרד החינוך נמצאו מתאימים לתכנית הלימודים, אולם אנו ממליצים לכם לא לוותר על היכרות עם תכנית הלימודים ולהמשיך להתייחס אליה גם באמצעות תכנים נוספים ולא רק באמצעות ספר הלימוד.

כאמור חיבור בין המורה לחומר הלימוד יגרום לתלמיד חוויית למידה משמעותית.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מורשת
הפיקוח על הוראת תרבות יהודית-ישראלית

ספרי הלימוד המוצעים:

1. **כיתות ג, ד, ו, ז - במהלך תשע"ז** נכתבו ספרי לימוד לכיתות ג, ד ו-ז על ידי גופים והוצאות שונות. תוכלו למצוא [כאן](#) את רשימת הספרים שאושרו על-ידי משרד החינוך.
2. **כיתה ט - פרסמנו 2 יחידות לימוד על פי תכנית הלימודים:**
 - **גיליונות "יחסים"** – על פי ציר התוכן: "אגדות וספרות חז"ל סביב היחס לזולת". גיליונות אלו, בצירוף המדריכים למורה, זמינים בחינם [באתר](#) המקצוע. לצד זה, ניתן לרכוש עותקים מודפסים של קובץ הגיליונות באמצעות חנויות ספרי הלימוד (פרטי הגיליונות מופיעים בקובץ רשימת הספרים המאושרים).
 - **קובץ "להיות אדם"** – על פי ציר התוכן: "ערכי חיים על פרשת דרכים". קובץ זה זמין בחינם [באתר](#) המקצוע. לצד זה, בחודשים הקרובים ניתן יהיה לרכוש חוברת מודפסת של "להיות אדם". הודעה מסודרת תצא כשחוברות יהיו זמינות בחנויות ספרי הלימוד.
3. ספרי לימוד נוספים לכיתות ה, ו, ח צפויים להתפרסם במהלך תשע"ח.

ג. חומרי למידה והוראה

דגמי הוראה

[באתר המקצוע](#), בתפריט הימני, בלשונית "חומרי למידה והעשרה", ניתן למצוא בשכבות הגיל השונות מתוו הוראה שכוללים: מבוא, רציונל ומהלך הוראה מוצע למספר חודשים וכן מספר מערכי שיעור מומלצים.

אתר מלווה מקצוע: www.tarbuty.org.il

אנו ממשיכים בפיתוח אתר האינטרנט החדש שמלווה את מקצוע תרבות יהודית-ישראלית. באתר זה תוכלו למצוא יחידות לימוד על טקסטים נבחרים בשכבות הגיל השונות שכוללות עזרים למורה להוראת התכנים: חומרי העשרה, מערכי שיעור, רכיבים מתוקשבים (משחקים, סרטונים ועוד), הצעות להפעלות ורכיבים נוספים שישמשו את המורה כעזרי הוראה במהלך השיעור. במהלך החודשים הקרובים צפויות לעלות בהדרגה יחידות מתוקשבות רבות בשכבות הגיל השונות.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מורשת
הפיקוח על הוראת תרבות יהודית-ישראלית

ד. שעות ההוראה

על פי מארז מתנ"ה תשע"ח הוראת המקצוע בכיתות א-ב תהיה על-פי בחירת מנהלי בתי הספר. בכיתות ג-ט הוראת המקצוע תתבצע באופן הבא:

ביסודי - לפחות 5 שעות על פני ארבע שכבות הגיל, ג-ו.

אנו ממליצים לחלק את השעות כך:

כיתה ג – שעה; ד – שעה; ה – שעה; ו – שעתיים.

במקרה בו מחליטים להוסיף שעות נוספות, אנו ממליצים להוסיף זאת בסדר הבא: שעה לכיתה ה – שעה לכיתה ד – שעה לכיתה ג – שעה לכיתה ב – שעה לכיתה א.

בחטיבת הביניים – לפחות 5 שעות על פני שלוש שכבות הגיל, ז-ט.

אנו ממליצים לחלק זאת כך:

כיתה ז – 1 שעה תרבות יהודית-ישראלית + 1 שעה תרבות יהודית-ישראלית בנושא בת/בר מצווה; כיתה ח – 2 שעות; כיתה ט – 1 שעה.

ה. סל פעילויות חווייתיות מסובסדות

תכנית הלימודים של מקצוע תרבות יהודית-ישראלית שמה דגש על חיזוק הזהות היהודית-ישראלית של הלומדים בדרך של לימוד וחווייה. הפעילות החווייתית משמשת מרכיב חשוב הן בלימוד הפורמלי והן בתחום הבלתי-פורמלי (מחוץ לבית-הספר או מעבר לשעות הלימודים).

בשנת הלימודים תשע"ז נהנו כ-400 בתי ספר וכ-200,000 תלמידים מהפעילויות החווייתיות המסובסדות שאנחנו מציעים. אנחנו ממשיכים בכך גם בתשע"ח.

לבתי הספר מוצע **סל פעילויות חווייתיות מסובסד בסך של 20-30 ₪ לתלמיד ל-2 פעילויות בשנת הלימודים בבתי ספר יסודיים שבהם יינתנו 5 שעות הוראה לפחות בכיתות ג-ו ובחטיבות ביניים בהן יינתנו 5 שעות הוראה בכיתות ז-ט.**

סל זה ניתן למימוש באופן הבא:

1. **כיתות א-ט:** אנו מציעים 281 פעילויות ותוכניות שנבדקו ואושרו על-ידי צוות המקצוע. הפעילויות הן בנושאים שונים והן מופעלות על-ידי ארגונים וגופים רבים ומגוונים. לפעילות מתוך רשימת הפעילויות המוצעות יינתן סבסוד של עד 10 ₪ לתלמיד. לרשימת הפעילויות לחצו [כאן](#).

2. **בתי הספר היסודיים (כיתות א'-ו') בלבד** מוזמנים להציע פעילות חווייתית לחיזוק הזהות היהודית-ישראלית בשני נושאים מרכזיים: מעגל השנה היהודי-ישראלי (חגים ומועדים) ו/או מעגל החיים. הפעילות תישא אופי מגוון כגון: למידה פעילה בשילוב מגוון אמצעי המחשה, התנסות ויצירה המעוררים

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף מורשת

הפיקוח על הוראת תרבות יהודית-ישראלית

עניין ומעורבות רגשית, סיורים לימודיים, פעילות מוזיאלית ויצירה, פעילות בית מדרשית, שירה ופיוט, תחנות עבודה/למידה ניידות, משחקי למידה (תחרותיים או מאתגרים), סימולציות, פעילות מתקשבת, משחקי חברה, הקמת מיצגים, ועוד. הפעילות תהיה רלוונטית ומותאמת לעולמם, לערכיהם ולאורחות חייהם של תלמידי בתי הספר הממלכתיים, ותיתן ביטוי למגוון זהויות, קולות וזרמים בחברה היהודית-ישראלית. כל הפעילויות תהיינה בזיקה למקורות ולנושאים של תכנית הלימודים בתרבות יהודית-ישראלית. פעילויות שיימצאו מתאימות ואושרו על-ידי צוות תרבות יהודית-ישראלית יזכו בסבסוד.

שימו לב! **העלינו את סכום הסבסוד** עבור פעילויות חווייתיות בית ספריות בלבד כדי לעודד את בתי הספר להפיק אירועים בעצמם בהתאם לתפיסתם ללא עזרה של גופים חיצוניים וכך בשנת תשע"ח פעילות חווייתית שתבוצע על ידי בית הספר תזכה לתקצוב של 15 ₪ לתלמיד לעומת 10 ₪ שניתנו בתשע"ז!

ניתן להגיש בקשות לפעילויות מסובסדות מגופים או פעילויות בית ספריות, עד ה-31/10/2017 בלבד.

מידע נוסף ניתן למצוא [כאן](#).

ו. מסלולים להכשרת מורים

אנו רואים במורים המלמדים את המקצוע תרבות יהודית-ישראלית מובילי תחום דעת משמעותי בחיי התלמידים ודמויות מרכזיות בבית הספר, ולכן חשוב שכל המורים המלמדים את המקצוע יעברו הכשרה בתחום. לשם כך פתחנו תכניות הכשרה ייחודיות. תכניות אלו כוללות התמצאות ובקיאיות בארון הספרים היהודי לדורותיו, רכישת כלים פדגוגיים, אוריינות טקסטואלית והתנסות בדיוני זהות בגישה מגוונת ורחבה.

למורים מכלל תחומי הדעת שייבחרו ללמוד במסלולי הכשרה ייעודיים אלו **אנו מציעים מלגת עידוד חד-פעמית של עד 7000 ש"ח** (מעבר להחזר שכר לימוד לו זכאים המורים בהתאם לנתונייהם).

תכניות ההכשרה מופעלות במגוון מוסדות אקדמיים ובמוסדות המכשירים מורים. התכניות נבנו על בסיס עקרונות הוראת המקצוע ובהתאם לתכנית הלימודים החדשה ואושרו על ידי אגף מורשת. אנו מקווים כי בתוך שלוש שנים יוכשרו כלל המורים המלמדים את התחום במערכת, והוראת המקצוע תימסר לידי מורים שהוכשרו לכך בלבד.

שימו לב! בשנת תשע"ח יצאנו לדרך עם תכנית חדשה להרחבת הסמכה משולבת בתרבות יהודית-ישראלית ותנ"ך. בוגרי התכנית יזכו לתעודת הרחבת הסמכה המאפשרת את הוראת המקצועות בכיתות א-ט.

פרטים נוספים תוכלו למצוא [כאן](#).

ז. פיתוח מקצועי: השתלמויות, כנסים וימי עיון

מקצוע תרבות יהודית-ישראלית כולל תכנית לימודים חדשה וייחודית, שמבוססת על דרכי הוראה מגוונות של למידה משמעותית, ודורש מיומנויות ואורייניות ומתקשבות. אנו רואים בפיתוח המקצועי - השתלמויות, כנסים וימי עיון - דרך להתפתחות מקצועית ולהוראה איכותית, וכן הזדמנות להכיר ולהעמיק בתכנית הלימודים, לרכוש אסטרטגיות למידה חדשות. אנו מזמינים אתכם לקחת חלק בפעילויות שלהלן:

השתלמויות

בשנת תשע"ח אנו מקיימים השתלמויות רבות, מקוונות ו"פנים אל פנים", הממוקדות בתכנית הלימודים החדשה:

- **השתלמות מקוונת למורי יסודי בנושא: מבוא - היכרות עם ארון הספרים היהודי ואוריינות טקסטואלית.**
ההשתלמות מועברת באמצעות מט"ח (30 שעות).
[להרשמה](#)
- **השתלמות מקוונת למורי העל יסודי: השתלמות מבוא - היכרות עם ארון הספרים היהודי ואוריינות טקסטואלית.**
ההשתלמות מועברת באמצעות מט"ח (30 שעות).
[להרשמה](#)
- **"אגדה, פתגם ופרקי אבות" - השתלמות מקוונת למורים בכיתות ג-ד על הגות חז"ל ואוריינות טקסטואלית.**
ההשתלמות מועברת באמצעות מט"ח (30 שעות).
[להרשמה](#)
- **"חקר ושורשים" - השתלמות מקוונת בדגש על עבודת שורשים ולמידה בדרך החקר למורים בכיתות ה'-ז'**
ההשתלמות מועברת באמצעות מט"ח (30 שעות).
[להרשמה](#)
- **השתלמות מקוונת למורי יסודי ממ' בנושא: הוראה משולבת של תרבות יהודית ישראלית וחינוך לשוני**
ההשתלמות תעסוק בהכרת ת"ל של שני המקצועות, בעקרונות לשילוב בין המקצועות בהוראה, דוגמאות ליישום, האזנה ולמידה מהרצאות מומחים, קריאה ועיון, דיון ושיח, יישום ושיתוף בהתנסות. צפי פתיחת ההשתלמות: ינואר - פברואר 2018 (30 שעות).
[לקבלת מידע נוסף, לעדכון על מועדי פתיחה ולהרשמה](#)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מורשת
הפיקוח על הוראת תרבות יהודית-ישראלית

- **השתלמות מורים מובילים בתרבות יהודית-ישראלית** - שלושה ימים מרוכזים בתנאי פנימייה בבית יציב בבאר-שבע. ההשתלמות מיועדת למורים שלימדו את התחום (לפחות 3 שנים) והשתלמו בעבר. ההשתלמות מיועדת להרחיב ולהעמיק את הידע בתחום ואת היכולת להוביל את התחום בביה"ס. לקבלת מידע נוסף, לעדכון על מועד פתיחה ולהרשמה
- במהלך השנה ובקיץ יתקיימו השתלמויות במחוזות השונים בבית יציב ובמרכזי הפסג"ה במגוון נושאים. פרטים מדויקים יימסרו בהמשך. תוכלו לעקוב ולהתעדכן [בקישור המצורף](#).
- **השתלמות מנהלים מובילים בתרבות יהודית-ישראלית**. ההרשמה הסתיימה. (30 שעות).
- **השתלמות מדריכי תרבות יהודית-ישראלית** – השתלמות שמיועדת למדריכי המורים המלמדים את המקצוע. ההשתלמות ממוקדת בתכנית הלימודים ונועדה לתת למדריכים ידע רחב וכלים להנחיית המורים (30-60 שעות).

כנסים

הכנס הארצי השנתי של מורי תרבות יהודית-ישראלית יתקיים בי' בכסלו ה'תשע"ח, 28/11/2017. הכנס יהיה בסימן 70 שנה למדינת ישראל. פרטים יימסרו בהמשך.

ימי עיון וסיורים לימודיים

אנו מזמינים את המורים לימי עיון ולסיורים לימודיים בתרבות יהודית-ישראלית שיתקיימו במחוזות השונים. הפרטים יישלחו בהמשך למורים.

ח. הנושא השנתי: 70 שנה למדינת ישראל

בשנת תשע"ח תציין מדינת ישראל 70 שנה להקמתה, באמצעות שלל אירועים משמעותיים: בסוף אוגוסט 2017 אנו מציינים 120 שנים לקונגרס הציוני הראשון, ב'02/11, י"ז בחשוון תשע"ח, נציין 100 שנים להצהרת בלפור ובכ"ט בנובמבר נציין 70 שנה להחלטת האו"ם על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל. אירוע השיא יהיה ה' באייר תשע"ח - אז תציין מדינת ישראל 70 שנות עצמאות. שלל אירועים אלו הם הזדמנות להעמיק ולהדגיש את אחת המטרות המרכזיות של תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית: חיזוק הזיקה לארץ והשייכות לחברה הישראלית תוך חיזוק ערכי הציונות, עיסוק בחזון חברת המופת, משמעות החירות והריבונות, והדגשת מגילת העצמאות כטקסט מכונן.

משרד החינוך, רח' דבורה הנביאה 2, בניין לב רם, ירושלים 919111

02-5604412

E-Mail: yuvals@education.gov.il

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מורשת
הפיקוח על הוראת תרבות יהודית-ישראלית
אנו מציעים לעסוק בנושא בדרכים הבאות:

1. בתכנית הלימודים בתרבות יהודית-ישראלית, בכל אחת משכבות הגיל, ישנם טקסטים רבים שעוסקים בזיקה לארץ ולהגות הציונית. זו הזדמנות להרחיב את היריעה ולקשר את הלימוד לבין שנת ה-70 למדינת ישראל. [כאן](#) תוכלו למצוא מראי מקום שסומנו בתכנית הלימודים, ומתאימים לעיסוק בנושא. בהמשך נעלה חומרי למידה והוראה מתאימים.
2. במהלך שנת הלימודים נפרסם יחידות לימוד שקשורות לשנת ה-70 למדינה, באתר המקצוע.
3. בימים אלו עמל צוות משרד החינוך על פיתוח תוכנית כוללת בנושא שנת ה-70 למדינה. במהלך התקופה הקרובה יפורסמו תוצריו. אנא עקבו אחר המיילים שנשלחים אליכם מטעם המשרד ואחר אתרי המקצוע.

ט. תכניות מלוות: "תכנית בת/בר מצווה" ו"שיר של יום"

תכנית בת/בר מצווה לכיתות ז

החל מה-01/01/2017 נוספה שעה לכל שתי כיתות ז' במערכת החינוך הממלכתי (חצי שעה שנתית לכיתה). שעה זו מיועדת לעיסוק בנושא בת/בר מצווה במסגרת מקצוע תרבות יהודית-ישראלית.

תכנית הלימודים בכיתה ז עוסקת ב"אחריות ומעורבות". מטרת תכנית הלימודים הייחודית לשעת בת/בר מצווה היא להרחיב ולהעמיק בנושא זה באופן חווייתי, להתמודד עם אתגרי בניית הזהות בגיל זה ולאפשר לתלמידים לגלות בכוחות עצמם מרכיבים משמעותיים בפסיפס הסיפור המשפחתי והקהילתי שלהם. התכנית מבוססת על שני נדבכים מרכזיים:

א. לימוד תכנים בכיתה העוסקים בהיבטים שונים של זהות אישית, יהודית וישראלית. לימוד זה מזמן לתלמידים, המצויים בשלב המעבר בין ילדות לבגרות, דיון ערכי בשאלות הקשורות לזהותם האישית והחברתית, יחסם כלפי המסורת המשפחתית, הקהילתית והלאומית, ומקומם ואחריותם כבני הדור החדש אל מול מסורות העבר.

ב. קיום תהליך שנתי אישי, משפחתי וקהילתי. במסגרת ההרחבה האישית והחווייתית של הלימוד, מומלצת הכנת עבודת שורשים במתכונת מחודשת, עבודה המחייבת תהליך אישי של חקר בתחום הזהות האישית, המשפחה והקהילה.

ניתן ללמד את התכנית באמצעות ספרי הלימוד ובאמצעות התכנית ומערכי השיעורים המוצעים [כאן](#).

תכנית "שיר של יום" לכיתות א-ו

תכנית "שיר של יום" היא תולדה של שיתוף פעולה ועשייה בין אגף מורשת והפיקוח על המוזיקה במזכירות הפדגוגית לבין המנהל הפדגוגי ומנהל עובדי הוראה, והיא מציעה לבתי הספר היסודיים לפתוח את יום הלימודים

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף מורשת

הפיקוח על הוראת תרבות יהודית-ישראלית

בשירה - דבר התורם לאווירה נעימה ופתיחת יום משמעותית תוך הבניית נכס תרבותי משותף לכלל תלמידי בית הספר.

החל מחודש ינואר 2017 החלה תכנית "שיר של יום" לפעול ב-300 בתי ספר יסודיים נבחרים. התכנית מתוכננת להתרחב לכלל בתי הספר היסודיים בשנת תשע"ח.

מטרת התכנית:

ליצור מעגל חוויתי משותף לכלל התלמידים של שירים ופיוטים יהודיים וארץ ישראלים ולהבליט מוטיבים לדיון מתוך ארון הספרים היהודי-ישראלי.

התלמידים יכירו 20-30 שירים במהלך השנה, יחשפו לידע אודות השיר, יעמדו על הערכים בהם עוסק השיר, ויפתחו את היום באופן משמעותי חוויתי ורגשי.

התוכנית מבוססת על ארבעה נדבכים:

1. **שירה** - השיר יושר בפתיחת היום. מומלץ שאותו שיר יושר במהלך שבוע על מנת לאפשר הכרת השיר והפיכתו לידידותי ומשמעותי.
2. **שיחת בוקר** – לאחר השירה תתקיים שיחה על רגשות העולים מן השיר.
3. **לימוד** – למידת השיר לעומק: עיסוק בערכים העולים מן השיר, יצירת זיקה לארון הספרים היהודי ועיסוק בהקשרים לתרבות היהודית-ישראלית.
4. **מוזיקה** - בשעורי המוזיקה ייבחנו היבטים מוזיקליים הבאים לידי ביטוי במנגינה ובתזמור.

התכנית מכילה שירים שנבחרו בהלימה לערכים מובילים בתכנית המקצוע "תרבות יהודית-ישראלית". במהלך החודשים הקרובים יתרחב מאגר השירים המוצע. לצפייה בשירון בצירוף מדריך למורה היכנסו לקישור [הבא](#).

י. אתרי אינטרנט

לתרבות יהודית-ישראלית מספר ערוצים אינטרנטיים בהם ניתן למצוא חומר פדגוגי ודידקטי:

- א. [אתר המפמ"ר](#) שהוא הבמה לפרסום כל ההודעות, העדכונים, החידושים והיוזמות. (שימו לב: לשימוש מיטבי באתר יש להשתמש בדפדפן אקספלורר ולא בכרום)
- ב. [אתר המקצוע](#) בו תוכלו למצוא יחידות לימוד מתוקשבות, עדכונים והעשרות שונות. במהלך השנה הקרובה צפויות לעלות יחידות מתוקשבות רבות לכלל שכבות הגיל.
- ג. [אתר תרבות il](#) (מט"ח), המציע למורים פלטפורמה לעבודה שוטפת של פעילויות ויוזמות בצמוד לתוכנית הלימודים בתרבות יהודית-ישראלית.
- ד. [פייסבוק של מורי תרבות יהודית-ישראלית](#) – הצטרפו לכ-1700 החברים בקבוצת הפייסבוק שלנו, שם תוכלו לשאול, לשתף ולהיות חלק מקהילת מורי תרבות יהודית-ישראלית.

משרד החינוך, רח' דבורה הנביאה 2, בניין לב רם, ירושלים 919111

02-5604412

E-Mail: yuvals@education.gov.il

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מורשת
הפיקוח על הוראת תרבות יהודית-ישראלית

יא. מדריכים ואנשי קשר

צוות ההדרכה של מקצוע תרבות יהודית-ישראלית פרוש ברחבי הארץ. הצוות עומד לרשותכם המורים, וישמח ללוות ולהדריך אתכם במקצוע החדש. ליצירת קשר עם **המדריכים**, היכנסו [לאתר המקצוע](#), בתפריט הימני לחצו על לשונית "פעילות במחוזות" ובחרו את המחוז הרלוונטי לכם. [כאן](#) תוכלו למצוא את פרטי הקשר של **אנשי המטה** בתרבות יהודית-ישראלית.

בכבוד רב ובברכה,

יובל סרי
מנהל תחום דעת תרבות יהודית-ישראלית
אגף מורשת

העתקים:

- ד"ר משה ויינשטוק, יו"ר המזכירות הפדגוגית
- גב' דליה פניג, ס/יו"ר מזה"פ ומנהלת האגף לפיתוח פדגוגי
- גב' צילה מירון-אילן, מנהלת אגף מורשת ומפמ"רית מחשבת ישראל
- גב' סוניה פרץ, מנהלת אגף בכיר (כח אדם בהוראה)
- גב' אתי סאסי, מנהלת האגף לחינוך יסודי
- גב' דסי בארי, מנהלת האגף לחינוך על-יסודי
- גב' מירי גוטליב, מנהלת אגף א' (התפתחות מקצועית עובדי הוראה)
- מנהלי המחוזות
- מפקחי בתי-הספר היסודיים וחט"ב הממ'
- מדריכי תרבות יהודית-ישראלית